

közül: Frankl Sándor gőzmalmot, Schönberger Károly gőztéglagyárat, Glaser Géza, aki az Eszterházy-féle földszigeti birtokot bérli, szesz- és «Orient» pótkávégyárat, mely üzemek mind nagyszámú munkást foglalkoztatnak. A hitközs. 31,000 pengős évi költségvetéssel dolgozik s évente nagyobb összeget fordít szociális és filantropikus célra. Kezel még a hitközség egy Deutsch Samu és neje által létesített 3570 pengős jótékony célú alapítványt. Anyakönyvi területéhez tartoznak: Farád, Bősárkány, Acsalag, Barbacs, Maglóca, Dör, Szovát, Bágyog, Rábaesanak, Egyed, Arpás, Bodóhely, Rákapordány. Lélekszáma 910, családok száma 197, adófizetők 171. Foglalkozás szerint: 15 nagykereskedő, 2 gazdálkodó, 82 kereskedő, 4 ügyvéd, 1 köztisztviselő, 5 nagyiparos, 3 orvos, 14 magántisztviselő, 6 vállalkozó, 28 iparos és 11 magánzó. A hitközség 72 tagja vett részt a világháborúban s 19-en estek el. A kommunizmus alatt Glaser Ferenc dr. ügyvéd halt martírhalált. A hitközség vezetősége: Deutsch Mór elnök, Berger József pénztáros, Paschusz Károly és Fleischmann Izidor gondnokok, Hoffmann Jakab, Halász Manó dr., Weisz Mátyás, Rehberger Márton előjárósági tanácsosok, Kohn Farkas főrabbi, Klein Bernát rabbihelyettes, Deutsch József jegyző. Van ezenkívül egy 40 tagból álló képviselőtestületi bizottság.

Csukási Fülöp, tanügyi író. Számos tankönyvén kívül önálló művei: *A héber nyelvoktatás jelentősége, terjedelme és methodikája az interconfessionalis nép- és polgárskola hitoktatásában* (Budapest, 1890); *Magmuni és kora* (Egynelőség, 1885); *A zsidók története*. Szerkesztette a Magyar Országos Tanítóegyesület Értesítőjét 1875-től.

Csukási József, író és szerkesztő, szül. Győrött 1841., megh. Budapesten 1891. Írt verseket, novellákat, regényeket, fordította Barus, Mirza-Schaffi stb. műveit. Munkatársa volt a Divatcsarnok, Koszorú, Fővárosi Lapok, Magyarország és a Nagyvilág, Budapesti Szemle, Ország-Világ, Borsszem Jankó stb. lapoknak. Szerkesztette az Ország-Világot, Pesti Hírlapot. A Budapesti Hírlap egyik alapítója s haláláig szerkesztője volt.

Csurgó, nagyk. Somogy vm.-ben, 4724 lakossal. A zsidó hitközséget Mayerhofer Salamon földbirtokos a XIX. sz. elején és 1827. a Chevre Kadist alapította. Mayerhofer 53 éven át volt a hitközség és Chevre vezetője (megh. 1880.). 1859-ben választották meg Löwi Sámuel, az első rabbi, aki haláláig, 1874-ig működött. Utódja dr. Lichtstein Lajos volt, aki 1885. halt meg. A későbbi rabbik legtöbbje nagynevű egyéniség volt. Itt működtek: dr. Schreiner Márton (1887—91), dr. Venetianer Lajos (l. o., 1892—96), dr. Wellesz Gyula (l. o., 1898—1900), dr. Vágvolgyi Lajos (l. o., 1906—07). 1840-ben templomot építettek. 1850-ben 2 tanerővel működő 6 osztályú elemi iskolát létesítettek, amelyben 1868. rendszeresítették a magyar nyelvet. Ugyancsak 1850. alakult meg a Nőegylet, amelynek 50 tagja van és Schlesinger Jakabné vezetésével működik. A világháborúban Cs.-ról 48-an, a környékbeli falvakból 16-an katonáskodtak. A hősi halottak

száma 13. A háborút követő zilált állapotok következtében a Cs.-i zsidók közül 1919 szept. havában 7-en estek áldozatul a felelőtlen elemek garázdálkodásának. Az áldozatok neve: Szabó Lipót tanító, dr. Kasztl. Jakab ügyvéd, Reményi Béla kereskedő, Sugár Ármán a villamosüzem vezetője, Armuth Dezső könyvelő, dr. Dohány Jenő járárbírói jegyző és Molnár János zákányi fűtőházi főnök. A hitközség kongresszusi alapon áll és a IX. községkerülethez tartozik. A kultágakkal együtt lélekszáma 307, családszám és adófizető tag 65. Foglalkozásuk: 55 kereskedő, 7 iparos, 6 gazdálkodó, 6 ügyvéd, 5 munkás, 4 magántisztviselő, 2 köztisztviselő, 2 vállalkozó, 2 tanító, 2 magánzó, 1 orvos és 1 mérnök. 5 munkanélküli és 4 közadakozásból él. A hitközség évi költségvetése 5215 pengő, amely összegből 600 pengő filantróp és szociális célokat szolgál. Anyakönyvi területéhez tartoznak a Cs.-i járás összes községei. Nagybirtokok tulajdonosai: Mayerhofer Ödön (5600 hold) és Meller Henrik (4000 hold). A hitközség mai vezetősége: dr. Goldberger Ödön elnök, dr. Kaszás Ödön alnök, dr. Kovács Henrik és Erdős Arnold templomgondnokok, Schön Gyula pénztárnok, dr. Traubermann Zoltán ellenőr, dr. Jünket Elek iskolaszéki elnök és Fried Sámuel anyakönyvvezető rabbihelyettes.

Csuz (Cuz, Cs.-Szl.), nagyk. Komárom vm.-ben, 1895 lakossal. A zsidó hitközség alapításának pontos ideje ismeretlen, de kb. 250 évvel ezelőtt létesült. 1840 körül alapították az elemi iskolát, melynek 30 tanítványa van és Blumenthal Lipót tanító vezetésével működik. 1878-ban építették a templomot. Egyéb intézmények: Chevre Kadisa, Talmud-Tóra és Jesiva. A hitközség birtokában levő alapítványok: Ehrenfeld Ignác és Simon (1917) talmudtanulók támogatására, Honig Dávid (1920) a toratanulás fejlesztésére. A hitközség orthodox alapon áll. Lélekszáma 250, családszám 75, adófizető tag 60. Foglalkozásuk: 35 kereskedő, 14 gazdálkodó, 8 iparos, 6 vállalkozó, 6 magántisztviselő, 4 vendéglős, 2 orvos, 1 tanító és 3 magánzó. 4 közadakozásból él. A hitközség évi költségvetése 50,000 ékorona, amely összeg nagyrészt filantrópikus és szociális célokat szolgál. Anyakönyvi területéhez tartoznak Kürt, Für, Jászfalu és Szemer községek. A háborúban 35-en katonáskodtak, akik közül 7 hős halált halt. Nagyobb földbirtokok tulajdonosai: Weisz Ödön és Honig Ödön. A hitközség mai vezetősége: Fürst Leó rabbi, Weisz Ödön elnök. Markstein Miklós alnök, Honig Ödön pénztárnok, Herzog Mór templomgondnok.

Cukor Morris, ügyvéd New-Yorkban, szül. Magyarországon 1869. Tanulmányait a new-yorki egyetemen végezte. A magyar követtség és a new-yorki főkonzulátus ügyésze. Tagja sok politikai és pénzügyi testületnek. B. S.

Curasz hamatbea (h.). *A pénz képe*. A régi vallásos rabbik idolatriát láttak a pénz bálványozásában és a kép veretét is bálványnak tekintették. Ezért soha meg sem nézték. Még ma is mondják: Az igazi jámbor rabbi nem ismeri a C.-t. De most már inkább azt értik alatta, hogy nem pénzsóvár. F. M.